

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : D4/1/A.I.-00/1 (Menfi tespit/Muafiyet)

Karar Sayısı : 01-27/262-76

Karar Tarihi : 12.6.2001

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. M. Tamer MÜFTÜOĞLU,

Üyeler : Dr. Kemal EROL (İkinci Başkan), İsmet CANTÜRK, Nejdet KARACEHENNEM, A. Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY, Kubilay ATASAYAR, Murat GENCER, Mustafa PARLAK, Prof Dr. Zühtü AYTAÇ, Rifki ÜNAL

B- RAPORTÖRLER : Ali ILICAK, Oğuzkan GÜZEL, Cihan AKTAŞ, Metin HASSU

C- BAŞVURUDA BULUNAN: Temsa Termoteknik San. ve Tic. A.Ş.
Yakacık, Ankara asfaltı, Yanyol, No:25
81450 Karatal-İSTANBUL
Vekili: Av. Mustafa HAKKANİ
Tems A.Ş. Mersin Yolu Üzeri -ADANA.

D- TARAFLAR: - Tems A Termoteknik San. ve Tic.A.Ş.
- Yetki verilen servisler

E- DOSYA KONUSU: Temsa Termomekanik Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Tems A) Otomotiv Pazarlama Bölümü ile yetki verilen servisler arasında akdedilen "Ticari Araç Yetkili Servis Sözleşmesi"ne menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması talebi.

F- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 4.6.1998 tarih, 1557 sayı ile giren başvuru üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4, 5 ve 8. maddeleri uyarınca düzenlenen 16.2.2000 tarih, D4/1/A.I.-00/1 sayılı Muafiyet/Menfi Tespit Ön İnceleme Raporu 8.6.2001 tarih, REK.0.08.00.00/36 sayılı Başkanlık önergesi ile 01-27 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: Temsa'nın ticari araç yetkili servisleriyle yapmış olduğu sözleşmelerin, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırılık teşkil eden hükümleri nedeniyle menfi tespit belgesi almalarının mümkün olmadığı, ancak aynı Kanun'un 5. maddesi uyarınca bireysel muafiyetten yararlanabilecekleri düşünülmektedir.

H- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

Konuya ilişkin bildirim formunda sözleşmelerin birbirleriyle rakip olmayan taraflar arasında yapıldığı, bu nedenle Kanun'a aykırı olmadığı ve bu işleme menfi tespit belgesi verilmesi gerektiğinin düşünüldüğü belirtilmiştir. Ancak bildirimde bulunan ve araçların üretilmesi ve pazarlanması aşamasında faaliyet gösteren Temsa ile araçların onarım ve bakımıyla uğraşacak olan yetkili servislerinin pazarın

aynı aşamasında yer almıyor olmaları, yapılan anlaşmaların 4054 sayılı Kanun'a aykırı olmayacağı anlamına gelmemektedir. Literatüre "dikey anlaşma" olarak girmiş olan ve bu örnekte olduğu gibi pazarın farklı aşamalarında faaliyet gösteren teşebbüsler arasında yapılan anlaşmalar da, "münhasırlık" gibi taraf teşebbüslerden birinin ya da her ikisinin birden serbest karar alma özgürlüğünü sınırlayan hükümler taşıdıkları zaman, Kanun'un 4. maddesine aykırılık teşkil edebilmektedir.

Bu çerçevede, sözleşmede yer alan aşağıdaki hükümlerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırılık teşkil etmeleri nedeniyle söz konusu anlaşmalara Kanun'un 8. maddesine göre menfi tespit belgesi verilmesi mümkün değildir:

- "Sözleşmenin Kapsamı" başlıklı (A) maddesinde "onarım ve bakım hizmetlerinde lüzumlu her türlü yedek parçaları bayii kanalı ile Temsa'dan temin etmek ve kullanmak" ifadesi yer almaktadır. Yine aynı maddede yetkili servis olarak belirlenen teşebbüslerin Temsa ve Bayileri tarafından pazarlanan Mitsubushi marka mamullerin her türlü bakım ve onarım, mamul, garanti işlemi ve periyodik bakım hizmetlerini Temsa otomotiv bölümü standart prosedürleri çerçevesinde yapacakları, garanti kapsamı içerisindeki onarım ve bakım hizmetlerinde lüzumlu her türlü yedek parçaları bayi kanalı ile Temsa'dan temin edecekleri ve işyerlerini yükümlülüklerini en iyi şekilde ifa edebilecek şekilde ıslah etmek ve geliştirmek durumunda oldukları düzenlenmektedir.

- "Genel Hükümler" başlıklı (B) maddesinin; birinci fıkrasındaki düzenleme ile; yetkili servislerin, Temsa'nın ve Bayi'nin pazarlamakta olduğu Mitsubushi marka mamullerin bakım ve onarım hizmetlerini Temsa'nın mevcut prosedürüne uygun olarak yürütmek kayıt ve şartı ile yetkili kılındığı, dördüncü fıkrasındaki düzenleme ile; standartları Temsa tarafından belirlenmiş asgari büyüklükte mekana ve tefrişat ekipmanına, idari ve teknik elemanlarla donanmış bir atölyeye sahip olma şartının getirildiği, onuncu fıkrasındaki düzenleme ile; yetkili servislerin mamullerin garanti süresi içindeki, garanti bakım ve onarımlarını Temsa garanti prosedürüne uygun olarak yapacakları, onbir ve onikinci fıkralarındaki düzenlemeler ile; reklam amacıyla verilen pano v.s. malzemelerin Temsa'nın uygun gördüğü düzende asılacağı, kullanım ve işletme giderlerini yetkili servislerin karşılayacağı ve bu araçların başka amaçla kullanılmayacağı ve onüçüncü fıkrasındaki düzenleme ile; yetkili servislerin garanti kapsamı dışındaki bakım ve onarımlarda Temsa tarafından pazarlanan ve onun onayından geçmiş yedek parçaları kullanmak için özen göstermek ve başka kaynaklardan elde edilen yedek parçalar konusunda müşteriyi bilgilendirdikten sonra müşterinin isteği halinde bu parçaları kullanarak durumu Temsa'ya bildirmekle yükümlü tutulduğu belirlenmiştir.

- "Özel Takımlar" başlıklı (C) maddesinde yetkili servis olarak belirlenen teşebbüslerin, atölyelerinde yapacakları bakım ve onarımlar için Temsa yetkili servis standartlarında belirtilen standart takım ve teçhizatı temin edip kullanmanın yanısıra Mitsubushi marka mamullerin özel takımlarını da Temsa'dan temin etmekle yükümlü kılındıkları düzenlenmektedir. Bu maddede genel servis hizmetleri için getirilen standart takım bulundurmaya ilişkin hükümde, takımların temininde kaynak zorunluluğu belirtilmezken, Mitsubushi marka ürünlerin özel takımlarının Temsa'dan teminine yönelik olarak getirilen düzenlemenin garanti ve periyodik bakım şartlarından kaynaklandığı anlaşmanın bütününden anlaşılmaktadır.

- “Servis Elemanlarının Eğitimi” başlıklı (D) maddesinde yetkili servis olarak belirlenen teşebbüslerin, Temsa tarafından öngörülen ve belli sürelerde modeller bazında verilen teknik eğitimlere önce kendisi katılmakla, devamında atölyesindeki yetiştirilmiş elemanı sırayla göndermekle yükümlü tutulduğu görülmüştür.

Bildirim formunda menfi tespit başvurusunun reddedilmesi halinde bildirim muafiyet başvurusu olarak değerlendirilmesi talep edildiğinden, bu çerçevede de gerekli inceleme yapılmış ve sözleşmenin yalnızca hizmetlere ilişkin bir sözleşme olması nedeniyle Kurulumuzca çıkarılan grup muafiyeti tebliğlerinden hiçbirinin kapsamına girmediği görülmüştür. Motorlu araçların satışı ve servisinin aynı anda sağlandığı anlaşmalar için geçerli olan 1998/3 sayılı Motorlu Taşıtlar Dağıtım ve Servis Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği uyarınca, grup muafiyeti kapsamında bulunan servis hizmetlerinin sunumuyla ilgili olarak getirilebilecek kısıtlamaların, bireysel muafiyet almak için Kanun’un 5. maddesinde sıralanan koşulları sağladığı açıktır. Bu çerçevede, dosya konusu sözleşmede yer alan ve yukarıda sıralanan, hizmet sunumunda standartlara uyma, genel prosedürlere tabi olma, mekan ve tefrişatta asgari şartlara uyma, reklam şartlarına uyum, düzenli olarak eğitim alınması, standart takım ve teçhizat kullanılmasının zorunlu tutulmasına yönelik kısıtlamaların da 1998/3 sayılı Tebliğ ile uyumlu oldukları anlaşılmıştır.

İ- SONUÇ

- Temsa Termo Mekanik Sanayi ve Ticaret A.Ş. Otomotiv Pazarlama Bölümü ile yetki verilen servisler arasında akdedilen Ticari Araç Yetkili Servis Sözleşmesi’ne, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun’un 4. maddesinin (a) bendinde “Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi” şeklinde yer alan ve aynı Kanun maddesinin birinci fıkrası ile yasaklanan hükümler içermesi nedeniyle, talep edilen menfi tespit belgesinin verilemeyeceğine;

- Sözleşmede getirilen rekabet kısıtlamalarının 1998/3 sayılı Motorlu Taşıtlar Dağıtım ve Servis Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği’nin servis hizmetlerine yönelik olarak düzenlenen ve muafiyet kapsamına giren yükümlülükleri ile uyumlu olmasına rağmen, sözleşmenin sadece servis hizmetlerine yönelik olarak düzenlenmiş olması nedeniyle ilgili Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanamayacağına;

- 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun’un 5. maddesi çerçevesinde yapılan bireysel muafiyet incelemesi sonucunda; ilgili sözleşmenin, anılan maddede öngörülen koşulların tamamını sağladığı kanaatine varılarak; başvuru konusu “Ticari Araç Yetkili Servis Sözleşmesi”nin aynı Kanun maddesi çerçevesinde ve sözleşme tarihi olan 4.5.1998 tarihinden 3.5.2003 tarihine kadar beş yıl süre ile Kanun’un 4. maddesi hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına;

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.